

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel declarată de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, s-a casat hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

(Dosarul nr. 2rac-67/23

PIGD Nr. 2-20139129-01-2rac-16032023)

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Neelucidarea tuturor circumstanțelor cauzei. Aplicarea eronată a normelor de drept material, precum și aprecierea arbitrară a probele prezentate de către participanții la proces.
--

Au examinat anterior cauza judecătorei:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (O. Parfeni)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Malîi, A. Braga, V. Cotorobai)

17 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților recursul declarat de Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Diana Stănilă
Gheorghe Stratulat, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 05 noiembrie 2021 Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

2. În motivarea acțiunii a indicat că reclamanta în anul 2002 cu acordul fostului directorului Liceul - Colegiul „Vitruviu”, d-nul Vasile Botnariuc, a efectuat lucrări de reparație în blocul de studii, în căminul nr. 2, amplasat pe strada Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău și în cantina Colegiului.

3. A mai menționat că, ulterior la data de 20 iunie 2003, de către noul director al Colegiului de construcție, d-nul Valeriu Pelivan, a fost dat acordul în scris pentru efectuarea unor lucrări de reparație în căminul nr. 2, amplasat pe strada Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău.

4. În acest sens a susținut că lucrările de reparație efectuate de Liceul - Colegiul „Vitruviu” din resurse proprii în imobilele Colegiului a constituit suma în mărime de 400 000,00 de lei.

5. A mai susține că în toamna anului 2003, de către directorul Colegiului de construcție, d-nul Valeriu Pelivan a fost formată o comisie în componența lui Belinski Petru, Lozovan Agafia, Tarasevici Tudor, Tamara Cotîrșeva și Valeriu Mitrofan, care au confirmat faptul că lucrările de reparație efectuate de Liceul - Colegiul „Vitruviu”, în cantina Colegiului au fost efectuate iar în acest sens fiind întocmit și semnat actul de reparație a lucrărilor de reparație. Însă, ulterior, văzând că suma este destul de mare, directorul Valeriu Pelivan a refuzat să efectueze achitățile, ca rezultat a declarat război Liceul - Colegiul „Vitruviu” și subsemnatului.

6. A mai declarat că în cererea de chemare în judecată că acțiunile ilegale ale directorului Valeriu Pelivan se confirmă prin procesele-verbale ale organului de urmărire cu privire la audierea martorilor, proceselor-verbale de confruntare, demersurilor directorului Valeriu Pelivan cu privire la sancționare.

7. Subsecvent, a mai susținut că organul de urmărire penală a emis peste 13 rezoluții de pornire a urmăririi penale în privința lui Valeriu Mitrofan, iar, la 29 septembrie 2004, procurorul Nadejda Agatii a emis ordonanța de punere sub învinuire a lui Valeriu Mitrofan, ulterior, din motivul derulării a

13 dosare penale, a transferat toate bunurile pe Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”.

8. A indicat că urmare a examinării cauzei penale Valeriu Mitrofan a fost reținut din sala de judecată iar toate bunurile ce aparțineau Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” au rămas acolo unde erau amplasate și anume în căminul nr. 2, str. Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău și în biblioteca Centrului de Excelență în Construcții din or. Chișinău, care au fost gestionate și folosite de Administrația Colegiului de Construcții actualul Centrul de Excelență în Construcții și anume bunurile enunțate în factura seria SA nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, sunt bunuri ce aparțin Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, valoarea totală la data de 07 noiembrie 2003, constituia suma de 28 100, 00 de lei.

9. În acest context, a relatat că potrivit datelor Biroului Național de Statistică, indicele prețurilor de consum în perioada noiembrie 2003 - iunie 2020 a constituit 320,07 %, rata inflației în aceeași perioadă a constituit 220,07 %. Astfel, mărfurile și serviciile în valoare de 28 100,00 de lei la începutul lunii noiembrie 2003 au valorat 89 938,40 de lei la sfârșitul lunii iunie 2020.

10. A mai indică că în vederea soluționării litigiului pe cale extrajudiciară a expediat o cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea contravalorii acestor bunuri în mărime de 89 938,40 de lei și a pagubei morale în mărime de 30 000,00 de lei din contul pârâtului Centrului de Excelență în Construcții în beneficiul Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE.

11. Prin hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” (f.d.136, 146/150, vol.I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 01 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.139, vol.I), Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, reprezentată de administratorul Mitrofan Valeriu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe (f.d.140/141, vol.I), iar la 10 ianuarie 2022 a prezentat cererea de apel desfășurată, astfel, în baza temeiurilor de fapt și de drept a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă (f.d.160/196, vol.I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, s-a casat hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care s-au admis parțial

pretențiile Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”. S-a încasat din contul Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” în folosul Instituției de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” suma de 28 100,00 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca nefondate (f.d.20; 21/25, vol.II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

14. La 26 decembrie 2022, Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții” a declarat recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

15. În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar, aceste încălcări ale instanței de apel au dus la soluționarea greșită a litigiului.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN ORDINE DE RECURS

16. La 16 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat prin intermediul poștei electronice în adresa intimatei, copia recursului declarat de IP „Centrul de Excelență în Construcții”, împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f.d.50, Vol.II).

17. Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, deși, la 16 martie 2023, a recepționat copia recursului, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.50, vol. II), aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de IP „Centrul de Excelență în Construcții”, împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

18. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul noimei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza

căroră se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

19. Recursul declarat de IP „Centrul de Excelență în Construcții”, împotriva deciziei din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

20. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe;”

21. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementa că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța de judecată: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

22. Art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementa că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

23. Art. 117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.”

24. Art. 118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

25. Art. 121 Codul de procedură civilă, prevede că:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

26. Art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.”

27. Art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

28. Art. 9 alin. (1)–(2) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, reglementa că:

„(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi și obligații; d) în urma creării și dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

29. Art. 15 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, statua că:

„Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.”

30. Art. 16 alin.(1) –(2) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, reglementa că:

„Apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întîrziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

(2) Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.”

31. Art. 19 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, prevedea că:

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.”

32. Art. 774 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, prevedea că:

„În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestări, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.”

33. Art. 776 din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, prevedea că:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

34. Art. 858 alin. (1) și (2) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, prevedea că

„Temeiul executării rezida în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu buna-credință, la locul și în momentul stabilit.”

35. Art.1998 alin.(1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, reglementa că:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

36. Art. 2025 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, prevedea că:

„(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.”

37. Art.2036 alin.(1) din Codul civil, în redacția legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată, reglementa că:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.”

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

38. Art. 434 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

39. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 27 octombrie 2022 (f.d.20, vol.II).

40. Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 17 ianuarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 28, vol.II).

41. Astfel, recursul declarat de Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții”, la 26 decembrie 2022, anterior recepționării deciziei integrale se consideră depus în termenul stabilit de norma enunțată la pct. 40 din prezenta încheiere.

MOTIVAREA INSTANȚEI

42. Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererile de recurs depuse de Instituția de învățământ „Liceul Marcus Vitruvius”, în coroborare cu normele de drept aplicabile speței, în special a art. 445 alin. (1) lit. f), art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția Legii la momentul declarării prezentului recurs (a se vedea pct.35/36),

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Instituția de învățământ „Liceul Marcus Vitruvius”, de a casa decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, din motivele ce succed.

43. Din criticile aduse în recursul formulat de Instituția de învățământ „Liceul Marcus Vitruvius”, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică, în esență, dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, prin prisma art.432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în partea aplicării normelor de drept material, neconstatarea și neelucidarea pe deplin a circumstanțelor importante pentru soluționarea cauzei civile și aprecierea arbitrară a probele prezentate de către participanții la proces, în coroborare cu circumstanțele cauzei și emiterea soluției de către instanța de apel, insistând la soluționarea acestui aspect, prin menținerea hotărârii primei instanțe.

44. În acest sens, instanța de recurs reține că din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 05 noiembrie 2021 Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” cu privire la repararea prejudiciului material și moral (f.d.3/11, vol.I).

45. La fel, instanța de recurs reține că reclamanta înaintând prezenta acțiune în judecata a solicitat încasarea din contul Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” în beneficiul Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” a sumei în mărime de 89 938,40 de lei și a pagubei morale în mărime de 30 000,00 de lei .

46. Judecătoria Chișinău, sediul Centru, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, la 26 octombrie 2021 a conchis netemeinicia cererii de chemare în judecată depusă de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și a adoptat o hotărâre de respingere a acțiunii (f.d.136, 146/150, vol.I).

47. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut, că la materialele dosarului nu sunt anexate careva probe din care instanța de judecată ar putea constata și concluziona că Centrul de Excelență în Construcții a încălcat dreptul de proprietate a Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, că ultima a desfășurat activitate în cadrul căminului nr. 2, amplasat pe str. Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău și în biblioteca Centrului de excelență în Construcții din or. Chișinău, că bunurile indicate în factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003 s-au aflat în căminul nr. 2, amplasat pe str. Gh. Asachi nr. 71/2, mun. Chișinău și în biblioteca Centrului de excelență în Construcții, că bunurile indicate în factura de expediție seria AS nr.898851 din 07 noiembrie 2003 au fost gestionate și folosite de Centrul de Excelență în Construcții, precum și faptul că Centrul de Excelență în

Construcții a cauzat Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” un prejudiciu material în sumă de 89 938,40 de lei și moral în sumă de 30 000,00 de lei.

48. Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a admis cererea de apel declarată de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”. A casat hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și a adoptat o nouă hotărâre prin care a admis parțial pretențiile Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”. A încasat din contul Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” în folosul Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” suma de 28 100,00 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca nefondate (f.d.20; 21/25, vol.II).

49. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în apel și a materialelor cauzei, a conchis că concluziile instanței de fond expuse în hotărâre sunt neîntemeiate, rezultate din aprecierea incorectă a circumstanțelor pricinii și interpretarea eronată a normelor de drept material, fapt care constituie temei de casare a hotărârii pronunțate.

50. În acest sens, instanța de apel a menționat că materialele pricinii atestă, că conform extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 38830 din 17 decembrie 2020, Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, a fost înregistrată la data de 06 noiembrie 2003, cu sediul în mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi nr.71/3, mun. Chișinău, administrator Mitrofan Valeriu.

51. La fel, instanța de apel a notat că din suportul probator al cauzei se atestă cu certitudine că în baza facturii de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, la data de 07 noiembrie 2003 SRL „Vitruviu” a livrat/transmis bunuri/mărfuri către Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, în valoare de 28 100,00 de lei.

52. Subsecvent, instanța de apel a mai reținut că prin hotărârea din 27 noiembrie 2003 a Judecătoriei Economice de circumscripția s-a dispus încasarea din contul SRL „Vitruviu” mun. Chișinău în beneficiul Colegiului de Construcții Chișinău datorita pentru plata de arendă, chirie și servicii comunale în sumă de 262 598,53 de lei și taxa de stat în sumă de 8147,80 de lei, în total suma de 270 746,33 de lei. Iar, concomitent, potrivit acestei hotărâri s-a dispus evacuarea forțată din încăperile căminului nr. 2 din str. Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău. Iar, din considerentul că SRL „Vitruviu” nu a executat suma datorată potrivit hotărârii din 27 noiembrie 2003 a Judecătoriei Economice de circumscripția, prin încheierea executorului judecătoresc Anatolie Bănărescu au fost transmise bunurile SRL „Vitruviu”, care se aflau în spațiile căminului nr. 2 din str. Gheorghe Asachi nr.71/2, mun. Chișinău către Centrul de Excelență în Construcții, mun. Chișinău, în contul achitării datoriei.

53. Subsecvent celor expuse, instanța de apel a considerat necesar de a evidenția faptul că factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003 prezentată de Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” ca mijloc de probă în susținerea acțiunii, confirmă cu certitudine faptul, că bunurile indicate în respectivul act juridic erau păstrate în căminul nr. 2 din str. Gh. Asachi nr.71/2, mun. Chișinău și în biblioteca Centrului de Excelență în Construcții, respectiv gestionate și folosite de Centrul de Excelență în Construcții.

54. La fel, instanța de apel a considerat necesar de a accentua faptul că potrivit scrisorii nr. 73 din 25 martie 2004 a directorului Centrul de Excelență în Construcții, partea pârâtă recunoaște aflarea în posesia sa a bunurilor specificate în factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, dar informează că proprietarul le poate ridica doar după ce va fi achitată o pretinsă datorie în sumă de 3336,00 de lei.

55. În aceste circumstanțe instanța de apel a apelat la dispozițiile art. 1398 din Codul civil potrivit căruia legiuitorul a statuat că răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii: - prejudiciul, - fapta ilicită, - raportul causal dintre faptă și prejudiciu și - vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

56. În această ordine de idei, instanța de apel a mai reținut că este indiscutabil că în speță se întrunesc temeiurile stabilite de cadrul legal precitat pentru adjudecarea compensației pentru prejudiciul material în sumă de 28100,00 de lei, fapt ce se confirmă prin factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003. Or, refuzând restituirea bunurilor numite proprietarului, Centrul de Excelență în Construcții i-a cauzat acestuia un prejudiciu ce echivalează cu costul bunurilor respective.

57. La acest capitol, instanța de apel a mai reiterat că partea pârâtă/intimată nu a negat, nu s-a opus și nici nu a combătut faptul deținerii bunurilor reclamantei/apelantă, ultima demonstrând că Centrul de Excelență în Construcții a refuzat restituirea acestor bunuri invocând existența unei pretinse datorii.

58. Prin urmare, raportând prevederile legale enunțate la circumstanțele cauzei, instanța de apel a considerat necesar de a încasa din contul Centrul de Excelență în Construcții în folosul Instituției de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” suma de 28 100,00 de lei. În rest, pretenția Instituției de

învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, privind repararea prejudiciului material ce excedă suma de 28 100,00 de lei este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, deoarece nu este probată nici într-un fel, iar cele relatate și invocate de reclamantă/apelantă în acest sens poartă un caracter pur formal și declarativ, nefiind demonstrate prin înscrisuri, acte sau alte documente în calitate de probe admisibile, utile și pertinente speței.

59. Cu referire la pretenția Instituției de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, privind repararea prejudiciului moral în mărime de 30 000,00 de lei, instanța de apel a considerat-o neîntemeiat deoarece la caz, nu sunt întrunite condițiile art. 1422 din Codul civil, or, nu au fost nici demonstrate și nici constatate cauzarea unor astfel de prejudicii persoanei juridice reclamante. Mai mult, partea înaintând prezenta acțiune nici nu a indicat în ce au constat aceste daune morale pentru Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”. Or, după cum a fost indicat anterior, persoana ce se pretinde a fi suferit daune morale are statut de persoană juridică și, cauzarea pagubelor morale persoanelor juridice poartă un caracter mai specific, reclamanta urmând a demonstra existența acestor circumstanțe și situații.

60. Subsecvent, instanța de apel dat fiind faptul că apelanta nu a demonstrat survenirea daunelor de ordin moral, ba mai mult, nici nu a indicat în ce au constat, de facto, aceste daune, a conchis despre lipsa temei legal pentru repararea prejudiciului moral la care se pretinde apelanta/reclamantă.

61. În final, din considerentele descrise și anterior enunțate, având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, dar au fost apreciate greșit, la fel și normele de drept material au fost aplicate incorect și nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, instanța de apel a ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, de a casa hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a pronunța o nouă hotărâre, de admitere parțială a pretențiilor.

62. Judecând cauza în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanței de apel este greșită, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de Instituția de învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” este justă, având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

63. În susținerea concluziei enunțate, instanța de recurs menționează că instanța de fond corect a constatat faptul că factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, prezentată/anexată la cererea de chemare în judecată de reclamantul Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, confirmă doar faptul că la 07 noiembrie 2003, SRL „Vitruviu” a livrat/transmis bunuri/mărfuri către Liceul Marcus Vitruvius”, în valoare de 28 100,00 de lei.

64. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe în ceea ce ține de faptul că, factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, nu este de natură să confirme că Centrul de Excelență în Construcții încalcă dreptul de proprietate a Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, că bunurile indicate în factură au fost gestionate și folosite de Centrul de Excelență în Construcții, că Centrul de Excelență în Construcții are vre-o obligație față de Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”.

65. În conexiunea celor relatate se constată că, instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunile cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, deoarece prin încheierea executorului judecătoresc Anatolie Bănărescu, la care face referire instanța de apel se atestă faptul că au fost transmise bunurile SRL „Vitruviu”, care se aflau în spațiile căminului nr. 2 din str. Gheorghe Asachi nr.71/2, mun. Chișinău către Centrul de Excelență în Construcții, mun. Chișinău, în contul achitării datoriei în temeiul hotărârii din 27 noiembrie 2003 a Judecătoriei Economice de circumscripție, dar nu bunurile ce se invocă că ar fi aparținut Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, conform facturi fiscale seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003.

66. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează și faptul că, instanța de apel eronat a apreciat faptul potrivit scrisorii nr. 73 din 25 martie 2004 a directorului Centrul de Excelență în Construcții, partea pârâtă a recunoscut faptul aflării în posesia sa a bunurilor specificate în factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, dar a informat că proprietarul le poate ridica doar după ce va fi achitată o pretinsă datorie în sumă de 3336,00 de lei. Or, din conținutul scrisorii nominalizate se reține că: *„în baza demersului a cu privire la bunurile materialele ce aparțin SRL „Vitruviu”, care se află în incinta Colegiului de Construcții a comunicat că Comisia conform facturilor prezentate de către SRL „Vitruviu”, și conform facturilor și listelor de inventariere contabilă din anii 2002 - 2003 a Colegiului de Construcții s-a constatat că nu stau la balanța Colegiului în lipsa unui act de predare-primire a unor unității tehnice (PROCESOR, PRINTER, CD TEAX 40X, SOUND BLASTER, SOUND SPEKER și altele), care pot fi ridicate în prezența unei comisii mixte cu întocmirea unui acte de predare primirea a bunurilor”*.

67. La fel, din conținutul scrisori se mai reține că directorul colegiului cu referire la fondul de cărți ce aparține SRL „Vitruviu” a menționat că *„SRL „Vitruviu” s-a folosit 6 ani de zile gratis, fără a plăti arenda încăperilor bibliotecii Colegiului de Construcții, arenda utilajului și a fondului de cărți folosit pe deplin, iar, la sfârșitul anului de studii 2002-2003 SRL „Vitruviu” a rămas dator fondului de carte al bibliotecii Colegiului cu 309 exemplare de cărți, dintre care 278 de manuale școlare, în sumă de 3336,00 de și 31 de exemplare de literatură artistică. Totodată a propus să achite datoria integral datoria integral și să vă ridicați fondul de cărți ce aparține SRL*

„Vitruviu” și care se află în biblioteca Colegiului de Construcții și ultima nu pretinde” (f.d.11/12, vol.II).

68. În aceste context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că din conținutul scrisorii nr. 73 din 25 martie 2004 a directorului Centrul de Excelență în Construcții, nu rezultă cert că anume bunurile specificate în factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003 se aflau în posesie și folosință la IP „Centrul de Excelență în Construcții”, și că ultima ar fi refuzat eliberarea acestora.

69. Suplimentar, instanța de recurs accentuează că la materialele cauzei civile nu există nici o probă care ar demonstra încălcarea de către Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții” a dreptului de proprietate asupra bunurilor Instituției de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius”, indicate în factura de expediție seria AS nr. 898851 din 07 noiembrie 2003, și că IP „Centrul de Excelență în Construcții” are vre-o obligație față de Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” de restituire a contravalorii acestora, reieșind în dispozițiile art.774 alin.(1), art.776 și art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil (în redacția Legii la momentul adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată), enunțate la pct.32, 33, 34, în prezenta decizie.

70. În continuare, în temeiul art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că decizia instanței de apel este lipsită de temei legal, emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept material, cu neconstatarea și neelucidarea pe deplin a circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei civile, cu aprecierea arbitrară a probele prezentate de către participanții la proces, iar, aceste încălcări ale instanței de apel afectează în mod direct drepturile și interesele recurentei.

71. Așadar, având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea dispozițiilor prevăzute de art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de a casa decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

72. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite recursul declarat de Instituția Publică „Centrul de Excelență în Construcții”.

Casează integral decizia din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și menține hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată

depusă de Instituția de Învățământ Liceul „Marcus Vitruvius” împotriva Instituției Publice „Centrul de Excelență în Construcții” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Gheorghe Stratulat